

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Sociálne poľnohospodárstvo – využívanie prác v poľnohospodárstve na terapeutické účely a opatrenia v sociálnej a zdravotnej oblasti“ (stanovisko z vlastnej iniciatívy)

(2013/C 44/07)

Spravodajkyňa: **pani WILLEMS**

Európsky hospodársky a sociálny výbor sa 19. januára 2012 rozhodol vypracovať podľa článku 29 ods. 2 rokovacieho poriadku stanovisko z vlastnej iniciatívy na tému

„Sociálne poľnohospodárstvo – využívanie prác v poľnohospodárstve na terapeutické účely a opatrenia v sociálnej a zdravotnej oblasti“.

Odborná sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie, poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci, prijala svoje stanovisko 22. novembra 2012.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 485. plenárnom zasadnutí 12. a 13. decembra 2012 (schôdza z 12. decembra) prijal 124 hlasmi za, pričom 3 členovia sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 Sociálne poľnohospodárstvo predstavuje inovatívny prístup, ktorý spája dve koncepcie: multifunkčné poľnohospodárstvo a sociálne služby/zdravotnú starostlivosť na miestnej úrovni. Prispieva k pocitu spokojnosti a sociálnej integrácii osôb so špecifickými potrebami v rámci produkcie poľnohospodárskych výrobkov. Rastúci význam sociálneho poľnohospodárstva priviedol EHSV k vypracovaniu stanoviska z vlastnej iniciatívy na túto tému.

1.2 Sociálne poľnohospodárstvo je rozšírené v celej Európe vo formách, ktoré majú spoločné znaky, ale zároveň sa výrazne líšia z hľadiska prístupu, vzťahov s ostatnými odvetvami a financovania.

1.3 Je však potrebné mať definíciu sociálneho poľnohospodárstva na európskej úrovni, aby sa určili aktivity, ktoré sú jeho súčasťou a stanovil rámec kritérií, vrátane kvalitatívnych, ktoré musia tieto aktivity spĺňať, aby mohli dostať podporu v rámci rozličných politík. Táto definícia však nesmie byť príliš obmedzujúca, aby sme nebrzdili niečo, čo sa neustále vyvíja.

1.4 Pre sociálne poľnohospodárstvo neexistuje regulačný rámec ani na európskej, ani na národnej úrovni, čo má za následok, že jednotlivé príslušné politiky a/alebo inštitúcie nie sú navzájom skoorinované. EHSV sa domnieva, že inštitúcie EÚ, ako aj regionálne a národné orgány a inštitúcie by mali podporovať a povzbudzovať sociálne poľnohospodárstvo zavedením primeraného a priaznivého regulačného rámca a prijatím nižšie uvedených opatrení.

1.5 Štatistiky v oblasti sociálneho poľnohospodárstva sú zriedkavosťou a sú neúplné. Podľa EHSV by bolo užitočné začať s výskumným štatistickým programom s cieľom kvantifikovať a hlbšie analyzovať výskyt tohto typu poľnohospodárstva v členských štátoch a jeho rozličné formy. Tieto databázy by sa

mohli rozšíriť, aby sa podporili výskumné programy v každom členskom štáte.

1.6 Sociálne poľnohospodárstvo musí byť podporované interdisciplinárnym výskumom v rozličných oblastiach, aby sa uznali empirické výsledky, mohol analyzovať jeho vplyv a výhody z rôznych hľadísk (sociálneho, ekonomického, zdravotného, osobného atď.) a zabezpečilo šírenie poznatkov získaných v praxi. Treba preto podporovať a rozvíjať spoluprácu na európskej úrovni rozbehnutú v rámci projektu SoFar a COST Action v nasledujúcom rámcovom programe Horizont 2020 na obdobie rokov 2014 – 2020.

1.7 EHSV sa domnieva, že je rovnako kľúčové vytvoriť a posilniť sieť sociálneho poľnohospodárstva, s cieľom podeliť sa o získané poznatky, vymieňať si skúsenosti a podporovať osvetu. Okrem toho je potrebné zabezpečiť spoločné zastupovanie záujmov sociálneho poľnohospodárstva na politickej úrovni a vytvoriť zastrešujúcu organizáciu. Posilnila by sa tým komunikácia medzi zainteresovanými stranami a tiež úloha organizácií občianskej spoločnosti.

1.8 V snahe zabezpečiť v aktivitách sociálneho poľnohospodárstva vysokú kvalitu a kompetentnosť je navyše potrebné osobitne sa zamerať na prípravu jednotlivých aktérov, či už ide o poskytovateľov služieb alebo o osoby so špecifickými potrebami, ktoré tieto služby využívajú.

1.9 Na to, aby sa sociálne poľnohospodárstvo mohlo rozvinúť v celej Európe, je nevyhnutné zabezpečiť vhodné prostredie, väčšie zapojenie občianskej spoločnosti a plodnú spoluprácu medzi rozličnými oblasťami politiky a administratívnymi orgánmi (zdravotníctvo, sociálne veci, poľnohospodárstvo, zamestnanosť) na európskej, národnej, regionálnej a miestnej úrovni. Verejné orgány by preto mali uznať sociálne poľnohospodárstvo, cielene ho podporovať a umožniť mu trvalý prístup k zdrojom financovania, ktoré by pokrývali rozličné aspekty tohto typu poľnohospodárstva.

1.10 Takisto by mohlo byť užitočné, keby Komisia vytvorila stálu štruktúru združujúcu všetky príslušné generálne riaditeľstvá. Podobné štruktúry by sa mohli vytvoriť aj v členských štátoch. Komisia by okrem toho mala podporiť myšlienku uskutočniť porovnávaciu štúdiu systémov sociálnej ochrany členských štátov a nákladov na ne, v snahe dosiahnuť väčšie potenciálne úspory v rámci projektov sociálneho poľnohospodárstva.

1.11 EHSV oceňuje, že návrhy Komisie na obdobie rokov 2014 – 2020 ponúkajú sociálnemu poľnohospodárstvu nové perspektívy. Zdá sa však potrebné ešte lepšie ho podporovať v nasledujúcom programovom období. EÚ a členské štáty by mali koordinovať využívanie rozličných politík týkajúcich sa sociálneho poľnohospodárstva. Podľa EHSV by členské štáty a rozličné národné ako aj európske orgány zodpovedné za hospodárenie s európskymi fondmi mali posilniť svoju spoluprácu, aby odstránili prekážky, ktoré bránia v prístupe k štrukturálnym fondom, a uľahčili tento prístup aktérom z praxe.

1.12 Spoločný strategický rámec ponúka možnosť kombinovať rozličné fondy v rámci stratégie financovania z viacerých zdrojov. Komisia by preto mala vyzvať členské štáty, aby zaradili sociálne poľnohospodárstvo do svojho plánovania a v rámci integrovaného prístupu vypracovali konkrétne programy, ktoré by tomuto odvetviu umožnili viac využívať rozličné štrukturálne fondy. Ďalšou možnosťou by bolo navrhnuť tematické podprogramy, ktoré by boli venované sociálnemu poľnohospodárstvu, alebo naďalej podporovať projekty LEADER realizované v tejto oblasti.

2. Všeobecné pripomienky

2.1 Sociálne poľnohospodárstvo sa od konca 20. storočia postupne rozvinulo takmer všade na európskom vidieku ako nová ekonomicky udržateľná činnosť, a skúsenosti v tejto oblasti neustále pribúda. Všetky tieto aktivity sú zhrnuté pod názvom „sociálne poľnohospodárstvo“. Ďalšie názvy, ktoré sa používajú na označenie týchto aktivít, sú „Farming for health“, „Care Farming“, „Green care“ alebo „Green therapies“. Všetky tieto názvy poukazujú na rozličné postupy alebo aktivity v oblasti zdravotnej starostlivosti, sociálnej reintegrácie, odbornej prípravy alebo rehabilitácie znevýhodnených osôb alebo vzdelávania osôb so špecifickými potrebami. Tieto aktivity umožňujú osobám, ktoré majú ťažkosti, nájsť si opäť cestu k výrobnnej činnosti a obnoviť kontakt s prírodou, prispievajú k ich pocitu spokojnosti, pomáhajú zlepšiť ich zdravotný stav a začlenenie do spoločnosti. Okrem toho uľahčujú získavanie poznatkov, zvyšujú sebaúctu, a tým aj zapojenie týchto osôb do spoločenského života.

Sociálne poľnohospodárstvo predstavuje inovatívny prístup, ktorý spája dve koncepcie: multifunkčné poľnohospodárstvo a sociálne služby/zdravotnú starostlivosť na miestnej úrovni. Na jednej strane úzko súvisí s multifunkčnou povahou poľnohospodárstva a je v plnej miere súčasťou koncepcie rozvoja vidieka, pričom umožňuje poľnohospodárom diverzifi-

kovať svoje príjmy. Na druhej strane prospieva spoločnosti, keďže poskytuje sociálne služby a zlepšuje existujúce služby v prospech obyvateľov vidieckych oblastí, pričom využíva poľnohospodárske a vidiecke zdroje v širokom zmysle slova.

2.2 Hoci postupy v oblasti sociálneho poľnohospodárstva v Európe sú si vo viacerých smeroch podobné, keďže úzko súvisia s tradičnými činnosťami vidieckeho hospodárstva a vykonávajú sa v poľnohospodárskych podnikoch (biologické farmy, vysoký podiel ľudskej práce, vysoká miera multifunkčnosti, rozšírenie po celom území, veľká rozmanitosť a flexibilita), medzi jednotlivými krajinami existujú aj viaceré rozdiely vzhľadom na ich históriu, prístup a zameranie. Napriek tejto rozmanitosti možno rozlíšiť tri hlavné prístupy:

- inštitucionálny prístup s dominanciou verejných a zdravotníckych inštitúcií (prevažujúci v Nemecku, vo Francúzsku, v Írsku a Slovinsku),
- súkromný prístup založený na terapeutických farmách (prevažujúci v Holandsku, Belgicku – Flámsku),
- zmiešaný prístup založený na sociálnych družstvách a súkromných farmách (prevažujúci v Taliansku).

2.3 Líši sa aj zameranie. V Taliansku a vo Francúzsku sociálne poľnohospodárstvo súvisí predovšetkým so sociálnou oblasťou a zdravotnou starostlivosťou, v Holandsku má bližšie k zdravotníctvu, vo Flámsku k poľnohospodárstvu a v Nemecku, vo Veľkej Británii, v Írsku a Slovinsku osciluje niekde medzi sociálnou oblasťou/zdravotnou starostlivosťou a zdravotníctvom.

2.4 Spôsoby financovania sa v jednotlivých krajinách líšia:

- verejné projekty a charitatívne podujatia dobrovoľníckych združení (Taliansko, Francúzsko) a sociálnych družstiev (Taliansko),
- verejné finančné prostriedky (odvetvie zdravotníctva/zdravotnej starostlivosti/vzdelávania) určené verejným štruktúram (Nemecko, Írsko, Slovinsko), poľnohospodárskym podnikom (Holandsko) alebo sociálnym družstvám (Taliansko),
- politika rozvoja vidieka s cieľom podporiť sociálne farmy, ktoré rozbiehajú alebo rozvíjajú svoju činnosť v programovom období 2007 – 2013 (Taliansko),
- priamy prístup k potravinárskym trhom pre etické produkty a priamy predaj (Francúzsko, Taliansko).

Spôsoby financovania sú však v skutočnosti často rozmanitejšie a pestrejšie.

2.5 Sociálne poľnohospodárstvo sa rozvíja vo viacerých formách. Môže ísť o súkromné podniky pod vedením súkromného podnikateľa, ktorému sociálne poľnohospodárstvo umožňuje diverzifikovať svoje zdroje príjmu, pričom pokračuje aj v bežnej produkcii pre trh. Môže tiež ísť o sociálne podniky alebo družstvá združenia, nadácie, t. j. neziskové organizácie. V ďalších prípadoch sa sociálne poľnohospodárstvo rozvíja v poľnohospodárskych podnikoch, avšak závisí od verejných subjektov alebo agentúr z odvetvia zdravotníctva.

3. Definícia sociálneho poľnohospodárstva

3.1 Sociálne poľnohospodárstvo nie je ľahké definovať, pretože zahŕňa širokú paletu rozmanitých postupov. Je však potrebné mať takúto definíciu sociálneho poľnohospodárstva na európskej úrovni, aby sa určili aktivity, ktoré sú jeho súčasťou a stanovil rámec kritérií, vrátane kvalitatívnych, ktoré musia tieto aktivity spĺňať, aby mohli dostať podporu v rámci rozličných politík. Táto definícia však nesmie byť príliš obmedzujúca, aby sme nebrzdili nič, čo sa neustále vyvíja. Naopak, musí ponúkať rámec, ktorý si zachová potrebnú flexibilitu, aby mohol zahŕňať množstvo rozmanitých aktivít a prístup zdola nahor, ktorý je pre sociálne poľnohospodárstvo príznačný.

3.2 Hoci sa činnosti, ktoré sú súčasťou sociálneho poľnohospodárstva, veľmi líšia, vždy majú dva základné znaky spoločné: a) vykonávajú sa v poľnohospodárskom podniku a b) sú určené osobám s dočasnými alebo trvalými špecifickými potrebami, vrátane potrieb v pedagogickej oblasti. Sociálne poľnohospodárstvo preto prispieva k spokojnosti a rozvoju človeka, ale tiež k rozvoju vidieckych oblastí a lepšiemu obchodu medzi mestom a vidiekom.

3.3 Sociálne poľnohospodárstvo by mohlo byť teda v prvom rade definované ako súbor aktivít, pri ktorých sa využívajú poľnohospodárske zdroje, či už rastlinné alebo živočíšne, s cieľom vytvárať sociálne služby vo vidieckych alebo prímestských oblastiach, ako napríklad rehabilitácia, terapia, chránené pracovné miesta, celoživotné vzdelávanie a iné aktivity, ktoré prispievajú k sociálnej integrácii (podľa definície Cost Action 866 – Green Care – Európska spolupráca v oblasti vedy a techniky). V tomto zmysle ide okrem iného o to vytvoriť v rámci poľnohospodárskeho podniku také podmienky, ktoré osobám so špecifickými potrebami umožnia podieľať sa na každodenných aktivitách tohto podniku, v snahe zabezpečiť ich osobný rozvoj, poskytnúť im podporu a pomôcť im, aby sa cítili lepšie.

3.4 V súčasnosti môžeme rozlíšiť štyri hlavné oblasti sociálneho poľnohospodárstva:

- a) rehabilitačné a terapeutické aktivity,
- b) začlenenie do pracovného prostredia a sociálne začlenenie,
- c) pedagogické aktivity,

d) asistenčné služby v domácnosti.

4. Neexistuje právny rámec na úrovni Spoločenstva ani na národnej úrovni

4.1 Prostredníctvom svojich terapeutických aktivít, zapojenia do pracovnej sféry, sociálneho začlenenia a pedagogických aktivít poskytuje sociálne poľnohospodárstvo nepochybne veľmi hodnotné verejné služby a prispieva k udržateľnému rozvoju. Navyše prostredníctvom diverzifikácie činností, ktorú podnecuje a skrytej dynamiky môže mať významný vplyv na miestny rozvoj.

4.2 Viaceré aktivity v tejto oblasti vznikli na základe postupu zdola nahor, vďaka ktorému sa vytvorili miestne siete umožňujúce celkový rozvoj území. Sociálne poľnohospodárstvo je preto v súlade s publikáciou OECD na tému „The New Rural Paradigm“ (*Nová forma vidieka*) (2006) a vyslovene uvedené v dokumente „OECD Rural Policy Reviews“ (*Prieskumy vidieckej politiky*), ktorý sa zameriaval na krajiny OECD (napríklad Taliansko). O sociálnom poľnohospodárstve sa diskutovalo aj na konferencii OECD o rozvoji vidieka v Quebecu v roku 2009. Vzhľadom na to sú iniciatívy v oblasti sociálneho poľnohospodárstva financované v rámci politiky rozvoja vidieka na obdobie rokov 2007 – 2013 (osi III a IV programu LEADER) a opatrení sociálneho fondu na podporu sociálneho začlenenia.

4.3 Potenciál sociálneho poľnohospodárstva si čoraz viac uvedomujú všetky úrovne správy, a poľnohospodárske organizácie, miestne komunity, ako aj sociálne a zdravotnícke inštitúcie majú na sociálne poľnohospodárstvo nový pohľad. Len niektoré krajiny však zaviedli odvetvové predpisy, či už na národnej alebo regionálnej úrovni (Francúzsko, Taliansko, Holandsko). Okrem toho všade chýba prepojenie medzi jednotlivými politikami a/alebo inštitúciami zapojenými do sociálneho poľnohospodárstva.

Subjekty sociálneho poľnohospodárstva sa však začínajú organizovať, aby si vymieňali skúsenosti, a je potrebné uznať, že spontánne siete sociálnych poľnohospodárov zohrávajú kľúčovú úlohu.

4.4 V posledných rokoch Európska komisia vytvorila niekoľko iniciatív na podporu týchto aktivít, ako sú Cost Action 866 – Green care, projekt SOFAR (iniciatíva financovaná Európskou komisiou v rámci šiesteho rámcového programu pre výskum a technický rozvoj). Tematická iniciatíva združujúca sedem členských štátov bola iniciovaná v decembri 2009 v rámci Európskej siete pre rozvoj vidieka s cieľom analyzovať príležitosti a prekážky, ktoré sa vyskytnú v národných alebo regionálnych plánoch rozvoja vidieka spolufinancovaných z fondu EPFRV. Súhrnný dokument o sociálnom poľnohospodárstve predložilo v roku 2008 Nemecko (profesor Thomas VAN ELSEN) v rámci projektu SOFAR a tento dokument bol aktualizovaný v roku 2009.

5. Kroky, ktoré treba podniknúť

5.1 Uznať sociálne poľnohospodárstvo na úrovni Spoločenstva a vytvoriť regulačný rámec

5.1.1 Inštitúcie Spoločenstva a vlády by mali povzbudzovať a podporovať sociálne poľnohospodárstvo vzhľadom na verejné statky, ktoré vytvára, a na jeho prínos k udržateľnému rozvoju. Znamená to, že je potrebné vytvoriť na rozličných úrovniach primeraný a priaznivý regulačný rámec, uznať prínos sociálneho poľnohospodárstva, zlepšiť riadenie sociálneho poľnohospodárstva, ako aj vytvoriť priaznivé prostredie a rozvíjať plodnú spoluprácu medzi rôznymi oblasťami politiky a administratívnymi orgánmi (zdravotníctvo, sociálne veci, poľnohospodárstvo, zamestnanosť) na európskej, národnej, regionálnej a miestnej úrovni. Okrem toho by bolo potrebné zabezpečiť cieľenú podporu zo strany verejných orgánov a integrované využívanie štrukturálnych fondov na podporu sociálneho poľnohospodárstva, ako aj propagovať a podporovať interdisciplinárny výskum a zintenzívniť komunikáciu a výmenu skúseností.

5.1.2 Pri zavedení regulačného rámca je potrebné venovať osobitnú pozornosť otázkam spojeným s kvalitou sociálneho poľnohospodárstva a stanoviť všeobecné kritériá, vrátane kritérií kvality, ktoré musia tieto aktivity spĺňať. Rovnako by sa mali zaviesť opatrenia potrebné na zabezpečenie vhodného monitorovania aktivít sociálneho poľnohospodárstva.

5.1.3 Takisto by mohlo byť užitočné, keby Európska komisia vytvorila stálu štruktúru so zapojením všetkých príslušných generálnych riaditeľstiev, ktorá by podnecovala, monitorovala a koordinovala rozvoj sociálneho poľnohospodárstva v Európe. Podobné štruktúry by sa mohli vytvoriť aj v členských štátoch.

5.2 Vytvoriť databázu údajov na úrovni EÚ

Hoci počet podnikov pôsobiacich v sociálnom poľnohospodárstve rastie vo všetkých krajinách, celkovo predstavujú menej ako 1 % všetkých poľnohospodárskych podnikov. Štatistické údaje o sociálnom poľnohospodárstve, ktoré sú k dispozícii, sú však len čiastkové a nedostatočné. Bolo by preto vhodné začať s výskumným štatistickým programom na európskej úrovni, s cieľom kvantifikovať a hlbšie analyzovať výskyt sociálneho poľnohospodárstva v Európe a smer, ktorým sa ubera. Komisia by túto databázu údajov mohla rozšíriť, aby podporila výskumné programy v každom členskom štáte.

5.3 Podporiť začlenenie sociálneho poľnohospodárstva do výskumných programov

5.3.1 Mala by sa podporovať a rozvíjať spolupráca na európskej úrovni, ktorá sa začala projektom SOFAR a Cost Action 866 – Green Care v poľnohospodárstve. Získavanie a výmena vedeckých, odborných a praktických poznatkov v Európe má totiž veľký význam.

V záujme hlbšej analýzy potrebuje sociálne poľnohospodárstvo podporu výskumu v terapeutickej a lekárskej oblasti, v oblasti sociálnej práce v poľnohospodárstve, ako aj v oblasti poľnohospodárstva a odbornej prípravy. Tento výskum musí

prebiehať v úzkom spojení s činnosťou v praxi. Pozitívne empirické výsledky dosiahnuté v terapiách s rastlinami a zvieratami musia byť podložené jasnými vedeckými analýzami, aby ich uznali aj lekárske kruhy. Poznatky z praxe v súvislosti s efektívnosťou zapojenia osôb do každodenného a celoročného pracovného rytmu na farme musia byť zdokumentované a použité pri ďalšom rozvoji sociálneho poľnohospodárstva.

5.3.2 Interdisciplinárny výskum, ktorý analyzuje vplyv a výhody sociálneho poľnohospodárstva z rozličných hľadísk (sociálneho, ekonomického, zdravotného, osobného), zabezpečuje prenos poznatkov získaných na základe skúseností a integruje subjekty v teréne, môže priniesť nové nápady a posilniť odhodlanie zapojiť sa do sociálneho poľnohospodárstva. Vedecká podpora pilotných projektov môže pomôcť rozvinúť modely založené na individuálnych alebo spoločných podnikoch pre celý región. Štúdie a interdisciplinárne výskumy by mali byť vykonávané s cieľom analyzovať vplyv sociálneho poľnohospodárstva, na jednej strane pokiaľ ide o možné úspory z hľadiska nákladov na systémy zdravotného poistenia, a na druhej strane z hľadiska zlepšenia zdravotného stavu a spokojnosti osôb, ktoré využívajú služby sociálneho poľnohospodárstva. Tieto aspekty sú už predmetom analýz a štúdií v niektorých krajinách, napríklad v Holandsku.

5.3.3 Tieto výskumy by sa mohli vykonávať v budúcom rámcovom programe Horizont 2020 (2014 – 2020), keďže tento program zohľadňuje sociálne aspekty v oblasti výskumu a inovácií. Koordinácia a podpora sociálneho poľnohospodárstva prostredníctvom programu Horizont 2020 je veľmi potrebná, keďže tento program by mohol uľahčiť stretnutia a výmeny skúseností medzi výskumníkmi z rozličných odborov, ktoré súvisia s týmto typom poľnohospodárstva.

5.4 Podporiť začlenenie sociálneho poľnohospodárstva do vzdelávacích programov

S cieľom zabezpečiť v aktivitách sociálneho poľnohospodárstva vysokú kvalitu a kompetentnosť, je potrebné osobitne sa zamerať na prípravu jednotlivých aktérov, či už ide o poskytovateľov služieb alebo o osoby, ktoré tieto služby využívajú. Bolo by preto vhodné v úzkej spolupráci so vzdelávacími a výskumnými inštitúciami vytvoriť a ponúknuť programy celoživotného vzdelávania, aby sa zabezpečila vysoká kompetentnosť riaditeľov podnikov a ich spolupracovníkov zodpovedných za osoby využívajúce sociálne poľnohospodárstvo. Je tiež potrebné preskúmať a zrealizovať odborné kurzy, ktoré by sa mohli ponúknuť osobám využívajúcim sociálne poľnohospodárstvo.

5.5 Posilniť úlohu občianskej spoločnosti a vytváranie sietí

5.5.1 Inovačné projekty v sociálnom poľnohospodárstve sa často rozvíjajú osamotene, bez toho, aby ich tvorcovia a aktéri boli oboznámení s inými podobnými projektmi alebo aby si mohli vymeniť vzájomné skúsenosti. Je dôležité vytvoriť a zintenzívniť siete sociálneho poľnohospodárstva, ktoré umožnia vymieňať si skúsenosti, oboznámiť sa s rozličnými projektmi a zhodnotiť osvedčené postupy. Prvý krok v tomto zmysle sa vykonal v rámci Európskej siete pre rozvoj vidieka. Tento typ siete by sa mal posilniť.

5.5.2 Takisto by bolo treba podporovať spoluprácu, ako aj spoločné publikácie a propagáciu na internete.

5.5.3 Okrem toho by sa malo vyvinúť úsilie na zabezpečenie spoločného zastupovania záujmov sociálneho poľnohospodárstva na politickej úrovni a podporovať vytvorenie zastrešujúcej organizácie. Táto organizácia, ktorá by zahŕňala aj občiansku spoločnosť, by mohla uľahčovať komunikáciu medzi subjektmi sociálneho poľnohospodárstva a poskytovať im technickú alebo administratívnu pomoc a zároveň presadzovať záujmy sociálneho poľnohospodárstva na politickej úrovni. V tejto súvislosti majú dôležitú úlohu poľnohospodárske organizácie.

5.5.4 Všetky tieto aktivity by mohli byť naplánované a realizované v rámci novej politiky rozvoja vidieka na obdobie rokov 2014 – 2020 a vychádzať z Európskej siete pre rozvoj vidieka a sietí pre rozvoj vidieka členských štátov, a tak by sa vyššie spomínaná tematická iniciatíva v oblasti sociálneho poľnohospodárstva mohla rozšíriť v iných ďalších štátoch.

5.6 Zahnúť sociálne poľnohospodárstvo do stratégie udržateľného rozvoja a spoločného strategického rámca

5.6.1 Sociálne poľnohospodárstvo mohlo v rámci súčasnej politiky rozvoja vidieka ťažiť z určitej podpory, predovšetkým v rámci osi III (diverzifikácia) a IV (program LEADER), ako aj z osi „sociálne začlenenie“ ESF. Uznanie sociálneho poľnohospodárstva ako jedného z prvkov rozvoja hospodárstva vidieka by mu malo umožniť využívať všetky iniciatívy podporované a financované z európskych štrukturálnych fondov (EPFRV, ESF, EFRR), a tak zaistiť prístup k novým zdrojom financovania.

5.6.2 Hoci návrhy Komisie na nasledujúce programové obdobie štrukturálnych fondov otvárajú novú perspektívu, keďže boj proti chudobe, sociálne začlenenie ako aj diverzifikácia poľnohospodárskych aktivít sú uvedené ako konkrétne ciele tejto politiky (ktoré môžu byť ideálne skombinované v sociálnom poľnohospodárstve), je potrebné viac zdôrazniť úlohu sociálneho poľnohospodárstva v nasledujúcom progra-

movom období a v zmluve o partnerstve, aby sa mu dostalo ešte väčšej podpory. EÚ a členské štáty by preto mali koordinovať využívanie rozličných politík týkajúcich sa sociálneho poľnohospodárstva. Podľa EHSV by členské štáty a rozličné národné ako aj európske orgány zodpovedné za hospodárenie s európskymi fondmi mali posilniť svoju spoluprácu, aby odstránili prekážky, ktoré bránia v prístupe k štrukturálnym fondom, a uľahčili tento prístup aktérom z praxe.

5.6.3 Nový programový rámec ponúka sociálnemu poľnohospodárstvu možnosť zabezpečiť si financovanie z viacerých fondov a na viaceré roky. Spoločný strategický rámec umožňuje teda spojiť rôzne fondy v rámci stratégie financovania z viacerých zdrojov. Členské štáty by mali byť vyzvané, aby zaradili sociálne poľnohospodárstvo do svojich plánov a vypracovali konkrétne programy, ktoré umožnia, že sociálne poľnohospodárstvo bude môcť viac využívať jednotlivé štrukturálne fondy. Je totiž mimoriadne dôležité presvedčiť národné a miestne orgány, aby skutočne využívali tieto možnosti financovania.

Vzhľadom na svoj viacrozmerý a multifunkčný charakter by sociálne poľnohospodárstvo a subjekty, ktoré sa mu venujú, mohli mať veľký úžitok zo skutočne integrovaného prístupu, ktorý by uľahčoval a lepšie koordinoval využívanie rozličných fondov, ako aj príslušné postupy a kroky.

5.6.4 Bolo by preto užitočné zaviesť v rámci rozvoja vidieka pre členské štáty komunikačnú politiku, ktorá by zahŕňala aj monitorovanie a vypracúvanie správ. Ďalšou možnosťou by bolo navrhnúť tematický podprogram v rámci článku 8 alebo posilniť projekty Leader zamerané na sociálne poľnohospodárstvo.

5.6.5 Rozličné generálne riaditeľstvá by mali posilniť vzájomnú spoluprácu, aby sa sociálnemu poľnohospodárstvu uľahčil prístup k všetkým štrukturálnym fondom a odstránili ťažkosti, ktoré doposiaľ bránili poľnohospodárom dostať sa k regionálnej politike.

V Bruseli 12. decembra 2012

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON